

Försvarsutskottets betänkande

1978/79:2

med anledning av motion om försvarets rationaliseringsinstituts fortsatta verksamhet

I motionen 1977/78:237 av Olle Aulin (m) och Joakim Ollén (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning om försvarets rationaliseringsinstituts fortsatta verksamhet och organisation.

Bakgrund

Försvarets rationaliseringsinstitut (FRI) inrättades 1968 som ett särskilt rationaliseringsorgan inom försvarsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1968:35, SU 1968:94, rskr 1968:217). Institutet skall bl. a. medverka i strukturrationaliseringen av försvaret, samordna övrig rationaliseringsverksamhet och ge försvarets myndigheter stöd och råd i deras rationaliseringsarbete. Denna uppgift hade tidigare åvilat statskontoret. Under de första åren av institutets verksamhet riktades huvuddelen av utredningsuppgifterna direkt från regeringen till FRI. Numera medverkar institutet i större utsträckning i rationaliseringsutredningar som leds av andra myndigheter. Förändringen hänger samman med tillkomsten av försvarets planerings- och ekonomisystem (FPE). Det nya systemet har bl. a. lett till att rationaliseringar av fredsorganisationen och av annan verksamhet ingår i den ordinarie planeringsprocessen och genomförs av myndigheterna själva.

FRI har också en viss sammanhållande funktion när det gäller utveckling av datorstödda informationssystem vid försvarsmaktens myndigheter.

Motionen

Motionärerna erinrar om att under de tio år som FRI verkat, har rationaliseringsinsatserna i stor utsträckning inriktats på organisationsfrågor och på administrativa system och rutiner, varvid flera stora projekt har genomförts och avslutats. Motionärerna uttalar att verksamheten i fortsättningen kommer att i större utsträckning inriktas på biträde åt totalförsvarsmyndigheternas interna rationaliseringsverksamhet. Därvid förändras institutets arbete från självständiga projekt till konsult- och expertmedverkan. Det kan enligt motionärerna ifrågasättas om de uppgifter som institutet fortsättningsvis kommer att ha kräver en separat organisation som är fristående från statskontoret. Flera skäl talar för att statlig rationaliseringsverksamhet sammanhålls i ett gemensamt organ. Det finns därför, anser motionärerna, skäl att nu göra en översyn av FRI:s verksamhet och

undersöka möjligheterna till ökad samordning av den statliga rationaliseringsverksamheten.

Remissyttrandena

Statskontoret anser att det inte finns tillräckliga skäl att nu utreda frågan om överföring av FRI:s verksamhet till statskontoret.

Överbefälhavaren framhåller att försvarsmakten även inom överskådlig framtid torde ha behov av centrala rationaliseringsresurser med en kompetens som är anpassad till försvarsmaktens verksamhet, dvs. kunskap såväl om rationaliseringsverksamhet som om försvarets särskilda förhållanden. Dessa resurser skall enligt överbefälhavaren främst utnyttjas för medverkan i det av myndigheterna ledda rationaliseringsarbetet. Sammanfattningsvis anser han att resultatet av pågående utredningar och överväganden om rationaliseringsverksamheten inom försvarsmakten och institutets roll däri bör avvaktas innan ställning tas till behovet av en utredning om ökad samordning av den statliga rationaliseringsverksamheten.

FRI erinrar i sitt remissvar om att institutets utveckling under senare år har inneburit bl. a. att andelen uppdrag från försvarsmyndigheterna successivt har ökat. Samtidigt har FRI:s ställning som självständig myndighet behållits. FRI anser sig ha en väl inpassad roll i försvarets planeringssystem, med god anpassning till den fortgående utvecklingen inom försvaret. Institutet anser därför att en särskild utredning inte är motiverad.

Utskottet

Utskottet är medvetet om de förändringar av rationaliseringsverksamheten inom försvarsdepartementets verksamhetsområde som bl. a. tillkomsten av det nya planerings- och budgeteringssystemet har medfört. Utskottet vill i det sammanhanget erinra om att riksdagens beslut vid föregående riksmöte om försvarsmaktens centrala ledning (prop. 1977/78:63, FöU 1977/78:9, rskr 1977/78:174) innebär att försvarets planerings- och budgeteringssystem skall betraktas som ett system för ledning av all verksamhet i fred inom det militära försvaret. Mot bakgrund av dessa förändringar är det naturligt att man överväger FRI:s roll liksom andra fackmyndigheters framtida verksamhet. En arbetsgrupp inom regeringskansliet har i en promemoria behandlat den framtida utformningen av rationaliseringsverksamheten m. m. inom försvarsdepartementets verksamhetsområde. Promemorian har remissbehandlats och ärendet bereds f. n. inom regeringskansliet. Utskottet – som utgår från att frågan i lämpligt sammanhang kommer att redovisas för riksdagen – vill inte nu förorda något ytterligare utredningsarbete.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1977/78:237.

Stockholm den 5 oktober 1978

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Bengt Gustavsson (s), Erik Glimnér (c), Eric Holmqvist (s), Georg Pettersson (c), Gusti Gustavsson (s), Gudrun Sundström (s), Gunnar Björk i Gävle (c), Roland Brännström (s), Åke Gustavsson (s), Ulla Ekelund (c), Evert Hedberg (s), Hans Lindblad (fp) och Olle Aulin (m).

